

Nota

Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek

BEERSE - INDUSTRIEWEG 4

Fase 2

(prov. Antwerpen)

Auteurs: Griet BELDÉ, Bert MESTDAGH

Projectcode: 2025I171

Erkend archeoloog	Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekastraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Redactie:	Siel Leemans
Locatiegegevens	Beerse Industrieweg 4
Kadastergegevens	Beerse, afdeling 1, sectie D, percelen 176X20, 176P26 en 176D23
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied	X: 182 650,31m en Y: 221 374,42m X: 182 563,01m en Y: 221 125,4 m
Proefsleuvenonderzoek	2025I171
Proefsleuvenonderzoek datum	26/09/2025
Relevante termen thesauri	Landelijk onderzoek, Beerse, bodemonderzoek, vooronderzoek, bureaustudie, proefsleuvenonderzoek.
Alle betrokken actoren:	Siel Leemans (projectleider), Griet Beldé (archeoloog, erkend archeoloog), Bert Mestdagh (veldwerkleider, erkend archeoloog)
Contact:	archeologie@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. INLEIDING	4
1.2. BESTAANDE TOESTAND	9
1.3. GEPLANDE WERKEN	13
2. RESULTATEN BUREAUONDERZOEK (2020B116).....	14
2.1. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	14
2.1.1. Landschappelijke ligging	14
2.1.2. Historische situering	14
2.1.3. Archeologisch kader	14
3. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM – PROEFSLEUVENONDERZOEK (2025I171).....	15
3.1. WERKWIJZE EN STRATEGIE	15
3.1.1. Onderzoekstechnieken	15
3.1.2. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	16
3.1.3. Gebruikt materiaal	18
3.1.4. Inbreng specialisten	18
3.1.5. Organisatie van het proefsleuvenonderzoek	18
3.2. ARCHEOLOGISCHE OBSERVATIES TIJDENS HET PROEFSLEUVENONDERZOEK	19
3.2.1. Stratigrafie	19
3.2.2. Sporen	29
3.2.3. Vondsten	30
3.2.4. Stalen	30
3.2.5. Conservatie	30
3.2.6. Interpretatie proefsleuvenonderzoek	31
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	32
4. ARCHEOLOGISCHE INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED	34
4.1. ALGEMEEN INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED	34
4.2. AFWEGING VERDER ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK	35
5. SAMENVATTING	36
6. BIBLIOGRAFIE	37
6.1. LITERATUUR	37
6.2. INTERNETBRONNEN	37
7. BIJLAGEN	38

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Inleiding

Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de geplande sloop van de bedrijfsgebouwen aan de Industrieweg 4 in Beerse waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 5000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Deze archeologienota werd in 2020 door J. Verrijckt (2020B116, ID14607)¹ opgemaakt.

Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Al deze elementen samen zorgen ervoor dat een archeologische waarde van het projectgebied niet uitgesloten kan worden en dat een archeologisch onderzoek kan leiden tot kennisvermeerdering van het menselijk gebruik van het terrein en de omgeving in het verleden op basis van het aanwezige bodemarchief. Om het archeologisch potentieel en eventuele bodemverstoring in te schatten wordt voorgesteld om een verder vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem uit te voeren.

Na de aktename van het bureauonderzoek werd het destijds afgebakende projectgebied (Figuur 1) gewijzigd naar de situatie zoals weergegeven op Figuur 2 en Figuur 3. De westelijke zone (hoek Ambachtsstraat en Industrieweg) werd afgesplitst van de oostelijke zone en kent een afzonderlijke ontwikkeling en archeologisch onderzoek, zoals ook reeds toegelicht in de herwerkte bureaustudie (2020B116, ID31784)². Hiernaast werd eveneens een deel van de zuidelijke zone – gelegen langs de Industrieweg ter hoogte van huisnummer 4 – uitgesloten van dit verdere onderzoek, omdat de verharding (betonplaat) van het bestaande gebouw behouden zullen blijven, waardoor de geplande werken vervallen. Zie daarvoor Figuur 4.

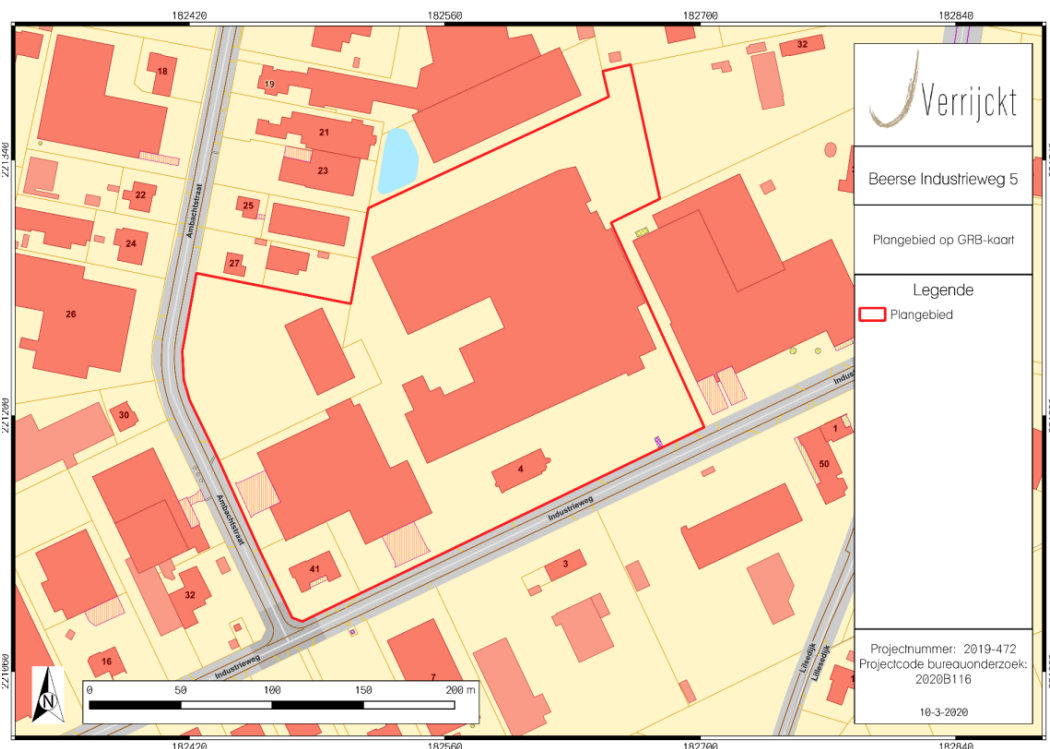
Bovendien is er een voorheen niet gekende fasering aan het project toegekend. Omdat één van de gebouwen nog in gebruik bleef en er in deze zone bovendien asbest werd aangetroffen diende het proefsleuvenonderzoek te worden opgedeeld in twee fasen (Figuur 5). Deze fasering was nog niet van toepassing voor het voorafgaande landschappelijk bodemonderzoek (2024J165; 1 juli 2025). De eerste fase van het proefsleuvenonderzoek vond plaats op 7 en 8 juli 2025. De rapportage van het landschappelijk bodemonderzoek en deze fase 1 werden destijds samen gepubliceerd.³ In voorliggend verslag worden de resultaten van de tweede fase behandeld. Dit onderzoek vond plaats op 26 september 2025.

¹ Keersmaekers & Verrijckt 2020a-b, geconsulteerd via <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/14607>

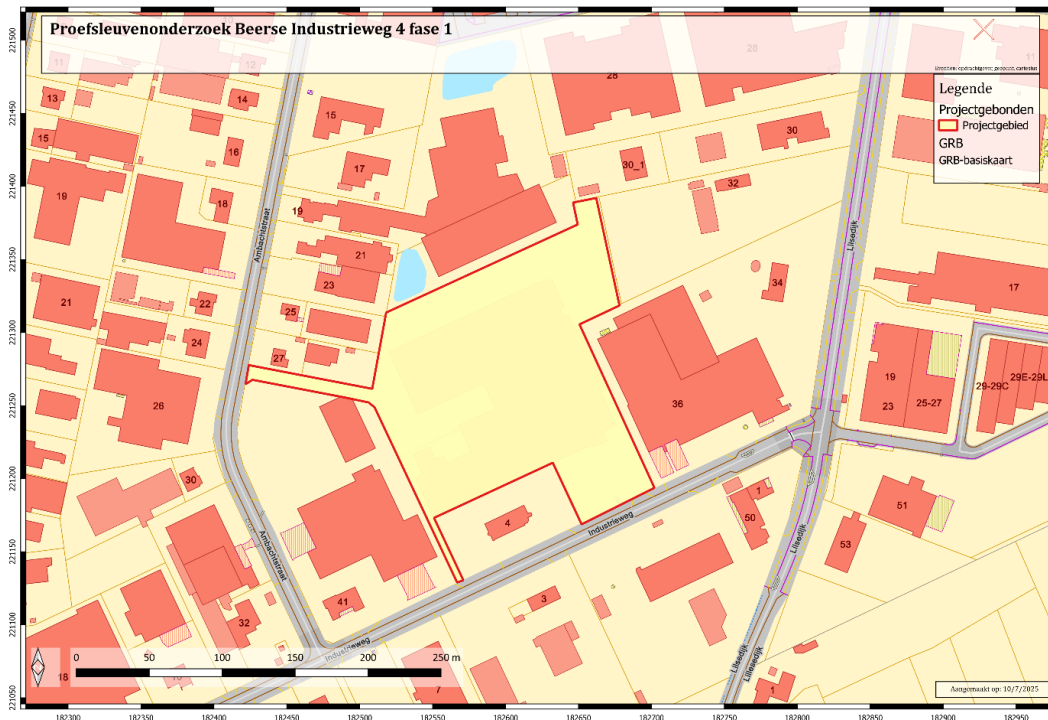
² De Ruiter et al 2025, geconsulteerd via <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/31784>

³ Beldé & Mestdagh 2025a-b, geconsulteerd via <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/34046>

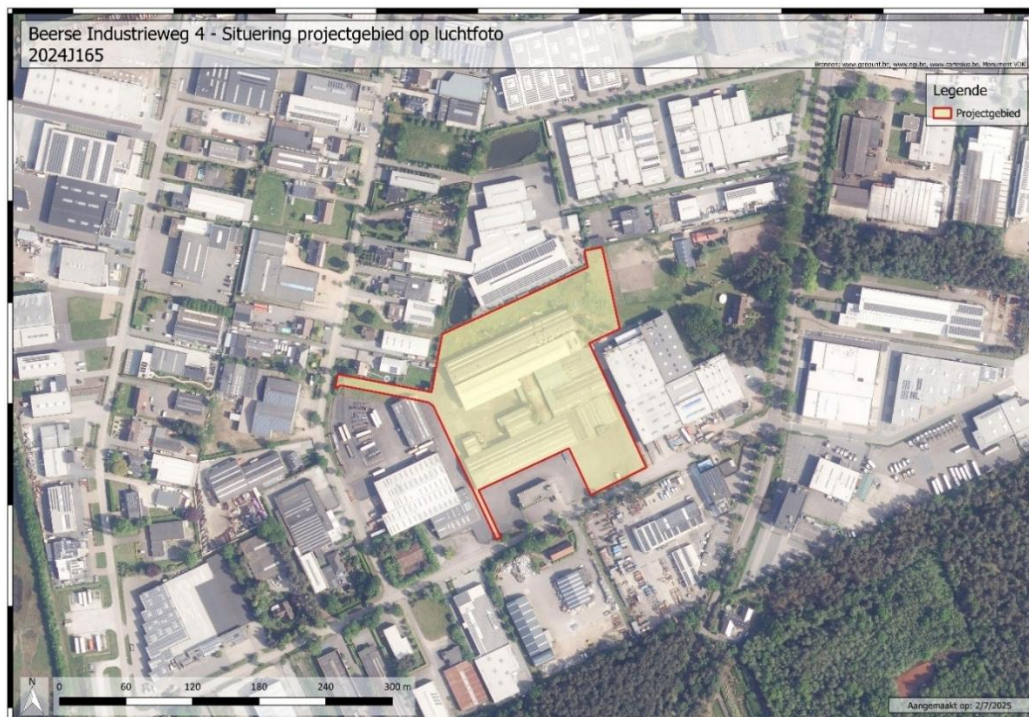
Binnen het projectgebied waren op basis van het programma van maatregelen ook proefsleuven voorzien ter hoogte van de te slopen structuren. In de loop van het uitvoeringsproces van de geplande werken, is echter besloten om binnen een rechthoekige zone van 3760,88m² de aanwezige verharding te behouden. De geplande bodemingrepen zullen hier dus niet plaatsvinden en bovendien maakt dit het uitvoeren van proefsleuven hier plaatselijk onmogelijk. Indien binnen deze zone de verharding in de toekomst alsnog zou worden opgebroken, zal dat gebeuren binnen het kader van een nieuwe omgevingsvergunning of ontharding.

Figuur 1: Situering van het projectgebied op de kadasterkaart zoals opgenomen in de in akte genomen archeologienota (bron: Keersmaekers & Verrijckt 2020a-b, geconsulteerd via <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/14607>).

Figuur 2: Situering van het huidige projectgebied op het GRB. De zone ten westen (huisnummer 41, hoek Ambachtsstraat en Industrieweg) werd afgesplitst van de oostelijke zone en kent een afzonderlijke ontwikkeling en archeologisch onderzoek, zoals ook reeds toegelicht in de herwerkte bureaustudie (2020B116, ID31784). Hiernaast werd eveneens een deel van de zuidelijke zone – gelegen langs de Industrieweg ter hoogte van huisnummer 4 – uitgesloten van dit verdere onderzoek, daar zowel het gebouw als de verharding errond behouden blijft (geplande werken vervallen).

Figuur 3: Situering van het huidige projectgebied op de luchtfoto. De zone ten westen (huisnummer 41, hoek Ambachtsstraat en Industrieweg) werd afgesplitst van de oostelijke zone en kent een afzonderlijke ontwikkeling en archeologisch onderzoek, zoals ook reeds toegelicht in de herwerkte bureaustudie (2020B116, ID31784). Hiernaast

Figuur 4: Faseringsplan met aanduiding van zone ten westen en ten zuiden die vervallen tijdens dit vooronderzoek (bron: initiatiefnemer). De fasering op dit plan wijkt af van de werkelijke situatie. Vanwege de aanwezigheid van asbest op een zone gelegen aan de archeologische zone 2, werd de archeologische fase 2 uitgebreid (en fase 1 verkleind). Dit tot verdere instructies omtrent de omvang en impact van de asbestzone.

Figuur 5: Faseringsplan op het GRB met aanduiding van Fase 1 (blauw) en Fase 2 (geel). De te behouden betonvloer van de gesloopte loods is eveneens aangeduid. In die laatste zone kan dus op heden geen onderzoek plaatsvinden.

1.2. Bestaande toestand

Het projectgebied maakt deel uit van een uitgebreider industrieterrein aansluitend bij de Antwerpseweg in Beerse. Op het perceel dat het projectgebied vormt, waren verschillende fabrieksgebouwen aanwezig. Een aantal werden in aanloop naar fase 1 van dit archeologisch onderzoek alvast gesloopt. Eén structuur was tijdens fase 1 echter nog aanwezig. De betonplaat van dit gebouw zal behouden blijven binnen de nieuwe ontwikkeling. De volgende foto's schetsen de toestand van het terrein bij aanvang van het archeologische veldwerk tijdens fase 1 (Figuur 6 tot Figuur 9). Tijdens fase 2 van het proefsleuvenonderzoek waren de resterende structuren bovengronds gesloopt. De verharding, die bestaat uit een betonplaat, blijft echter behouden tijdens de nieuw te realiseren toestand (Figuur 10 en Figuur 11).

Figuur 6: De nog aanwezige gebouwstructuur gezien vanuit het oosten.

Figuur 7: Zicht richting de overgebleven gebouwen vanuit het noordoosten.

Figuur 8: Gedeeltelijk opgebroken verharding aansluitend bij het resterende gebouw.

Figuur 9: Het noorden van het projectgebied tijdens het landschappelijke bodemonderzoek.

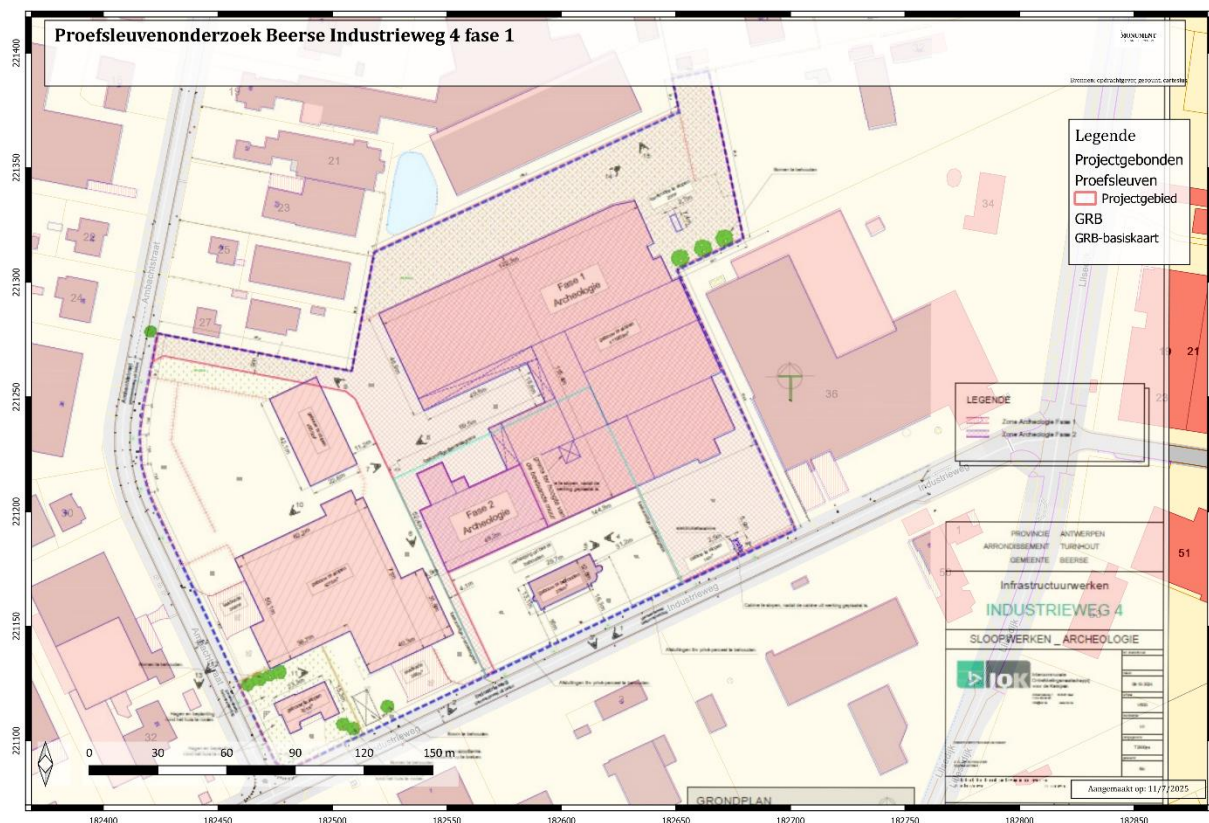
Figuur 10: De te behouden betonplaat bij aanvang van fase 2 van het onderzoek (gezien vanuit het westen).

Figuur 11: De te behouden betonplaat tijdens fase 2 van het onderzoek (gezien vanuit het noorden).

1.3. Geplande werken⁴

De opdrachtgever plant op het terrein de sloop van de bestaande bedrijfsgebouwen en verwijdering van de verharding. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De vermoedelijke verstoring hiervan zal ca. 40-50cm diep zijn. De gebouwen zullen met fundering ca. 1m diep verstoord zijn en de laad- en loskades werden ca. 1,5m uitgegraven.

Figuur 12: Fasering sloopwerken en archeologisch onderzoek (Bron: Initiatiefnemer), de fasering op dit plan wijkt af van de werkelijke situatie. Vanwege de aanwezigheid van asbest op een zone gelegen aan de archeologische zone 2, werd de archeologische fase 2 uitgebreid (en fase 1 verkleind). Dit tot verdere instructies omtrent de omvang en impact van de asbestzone.

⁴ Keersmaekers & Verrijckt 2024a, p.8.

2. RESULTATEN BUREAUONDERZOEK (2020B116)⁵

2.1. Assessment onderzochte gebied

2.1.1.Landschappelijke ligging

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.1. in het verslag van resultaten bureaustudie.

2.1.2.Historische situering

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.2. in het verslag van resultaten bureaustudie.

2.1.3.Archeologisch kader

Voor meer informatie zie hoofdstuk 2.3. in het verslag van resultaten bureaustudie.

⁵ Keersmaekers & Verrijckt 2024a

3. RESULTATEN ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM – PROEFSLEUVENONDERZOEK (2025I171)

3.1. Werkwijze en strategie

3.1.1. Onderzoekstechnieken

Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet-limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer deze vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord⁶.

- Zijn er sporen aanwezig?
- Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

⁶ Keersmaekers & Verrijckt 2024a, p.8-9.

- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, werd het terrein tijdens fase 2 onderzocht door middel van drie proefsleuven. De sleuven zijn bij voorkeur noordwest-zuidoost georiënteerd. Op die manier is er het meeste kans om de sporen gerelateerd aan de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aan te snijden. Om een zicht te krijgen op de bodemopbouw van het onderzoeksterrein dienen er in geschrinkt patroon profielputten aangelegd te worden.

Om een dekkingspercentage te bereiken van 10% is aangeraden te werken met proefsleuven van 1,8 tot 2 meter breed met een tussenafstand van 12 tot 15 meter (van middelpunt tot middelpunt).⁷ Door bijkomende kijkvensters en/of dwarssleuven wordt getracht een dekkingspercentage van 12,5% te bereiken, wat wenselijk is om degelijke uitspraken te doen voor het geheel van het terrein.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Bij het dichten wordt getracht om de originele bodemopbouw opnieuw te bekomen. Voor het grondwerk wordt gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage werden uitgevoerd volgens de methodiek beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

3.1.2. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Omdat de verharding, een betonplaat, van één van de te slopen structuren alsnog behouden wordt en omdat er op plaatselijk asbestverontreiniging werd vastgesteld, konden tijdens de eerste fase niet alle proefsleuven worden gerealiseerd. De tweede fase van het onderzoek vond plaats rond de te behouden betonplaat (Figuur 5). Initieel zou ook de oppervlakte van deze verharding onderzocht gaan worden. Als gevolg van het behoud ervan, is onderzoek hier echter niet mogelijk. Daarom omvat fase 2 drie proefsleuven (Figuur 13). Twee hebben een noordoost-zuidwest verloop en bevinden zich ten noorden van de te behouden betonplaat.

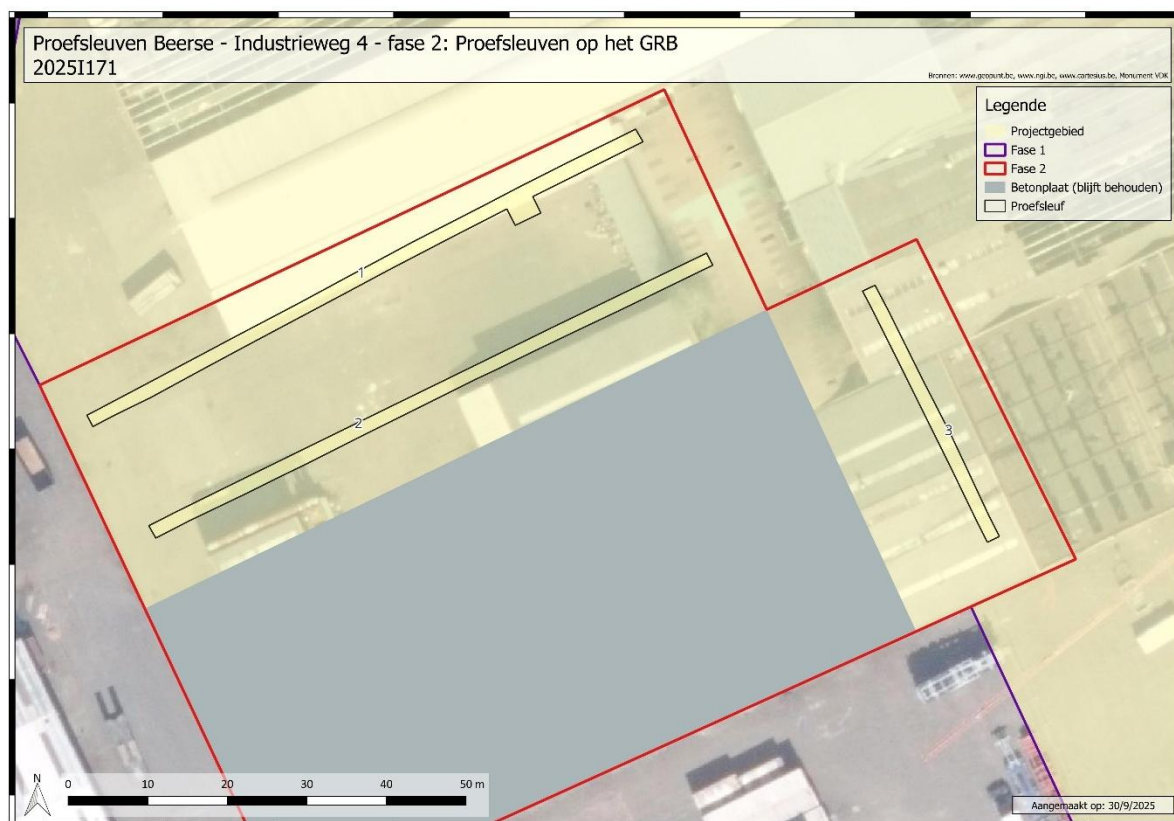
⁷ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.

Een derde bevindt zich ten oosten van de te behouden betonplaat en heeft een noordwest-zuidoost verloop. In het oosten van proefsleuf 1 is een klein kijkvenster uitgegraven.

De sleuven zijn ca. 2m breed. De onderlinge afstand bedraagt 15m van middelpunt tot middelpunt. Via de beschreven methodiek werd in totaal 377,19m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau (Tabel 1). Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van 25280,6m². De oppervlakte die tijdens fase 2 onderwerp is van onderzoek heeft een oppervlakte van 7403,51m². Daartoe behoort echter ook de te behouden verharding (3760,88m²). Dit betekent dus dat de eigenlijke oppervlakte van fase 2 3.642,63m² bedraagt. Dit betekent dat zo'n 10,35% van het projectgebied van fase 2 archeologisch werd getoetst. Dit wordt voldoende geacht om een correcte evaluatie te kunnen maken van het archeologisch potentieel van het terrein.

Sleuf	Oppervlakte
1 (incl. KV1)	165,35m ²
2	144,13m ²
3	67,71m ²
Totaal	377,19m²
%	10,35%

Tabel 1: Oppervlaktes per sleuf.

Figuur 13: Situering proefsleuven binnen het projectgebied fase 1.

3.1.3. Gebruikt materiaal

Voor het uitgraven van de proefsleuven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. De archeologische sporen werden proper gemaakt en van een uniek spoornummer voorzien. Vervolgens werden de verschillende sporen ingemeten met een GPS-toestel. Ook de sleufwanden, verstoringen en hoogtes werden door middel van dit toestel geregistreerd. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw, werden verspreid over het terrein zeven bodemprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. Vondsten werden ingezameld per context en per laag. Elk spoor is (voorzien van een schaallat, noordpijl) gefotografeerd. Via het rechtstreeks fotograferen in de database worden de gemaakte foto's automatisch van het vergunningsnummer, het spoor-, zone- en vlaknummer en datum voorzien.

De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurde op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw werd bekomen en de draagkracht van de bodem zoveel mogelijk deze voorafgaand de start van het veldwerk benaderde.

3.1.4. Inbreng specialisten

Niet van toepassing.

3.1.5. Organisatie van het proefsleuvenonderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd op 26 september 2025 door veldwerkleider Bert Mestdagh en Griet Beldé.

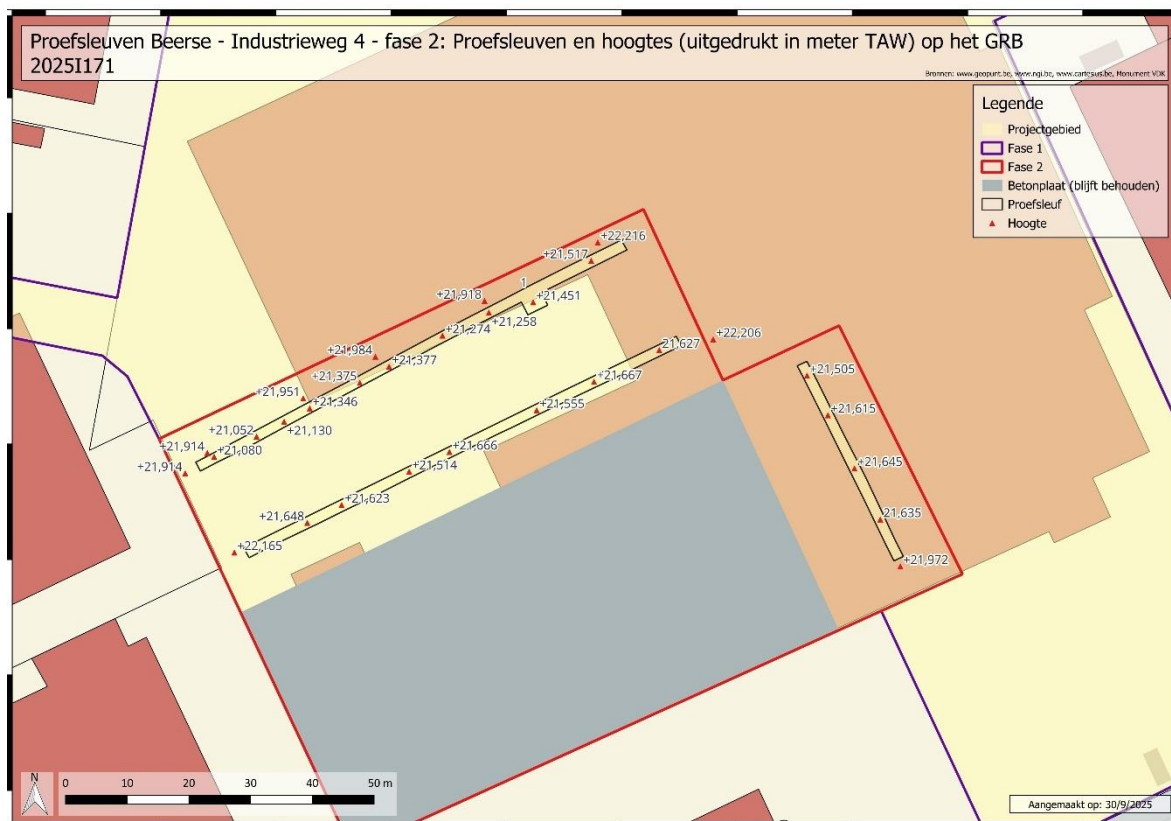

Figuur 14: Sfeerbeeld tijdens het onderzoek.

3.2. Archeologische observaties tijdens het proefsleuvenonderzoek

3.2.1. Stratigrafie

Het projectgebied maakt deel uit van een industrieterrein. Als gevolg daarvan én tevens als gevolg van de voorafgaande sloop van de structuur is nauwelijks iets bewaard van het oorspronkelijke reliëf. Om het niveau te registreren zijn verschillende hoogtes opgemeten (Figuur 15). De TAW-waarden van het maaiveld tonen een beperkte daling vanuit het noordoosten (+22,216m TAW) naar het zuiden (+21,972m) en het westen (+21,914m TAW). Het niveau van het vastgestelde archeologische vlak vertoont een lichte daling van oost naar west: respectielijk ca. +21,6 TAW (in sleuf 3) en ca. 21,3m TAW (in het westen van sleuf 1).

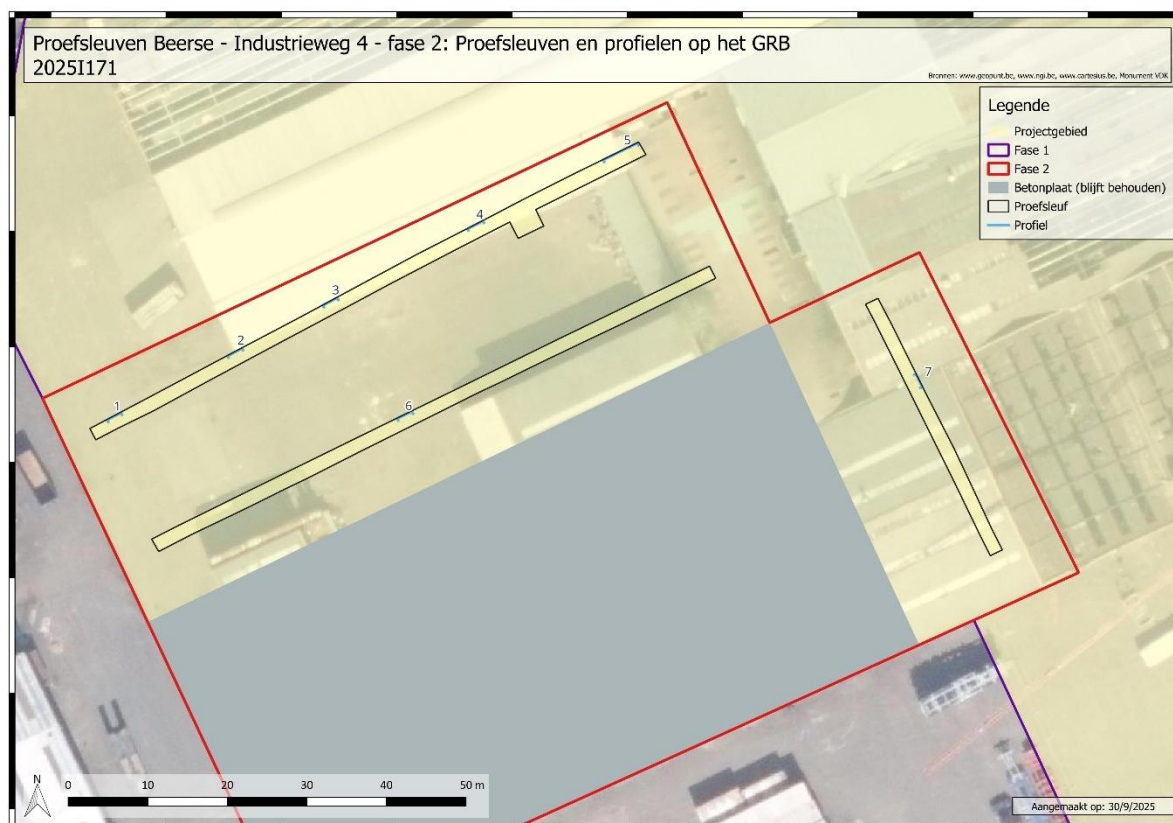

Figuur 15: Situering van de hoogtes (uitgedrukt in meter TAW) op het sleuvenplan.

Om de bodemopbouw binnen het projectgebied te registreren zijn zeven bodemprofielen geregistreerd (Figuur 16). Drie van de zeven bodemprofielen illustreren een bodemverstoring tot diep in de C-horizont. Dit zijn profielen 1 (Figuur 17), 2 (Figuur 18) en 7 (Figuur 23).

Profielen 3 (Figuur 19) en 4 (Figuur 20) vertonen een gelijkaardige opbouw. Onder een aanzienlijke recent opbouwde antropogene laag (A; deze is erg puinrijk) is de C-horizont zichtbaar (B). Deze is lichtbruin en vertoont een zwakke horizontale bandering. Dit kan een gevolg zijn van de jarenlange positie onder de verharding. Daaronder bevindt zich een bleker bruingrijs pakket (C). Ook hierin is een horizontale bandering zichtbaar. Mogelijk is deze van eolische oorsprong. Op een diepte van ongeveer 1m onder het maaiveld valt vervolgens een verblauwde bodem op (D). In de onderzijde van deze laag zijn telkens zwarte zones aan te wijzen. De oorsprong, noch de aard hiervan konden worden achterhaald. Bij het registreren van profiel 3 werd aanvankelijk verondersteld dat dit nog een antropogene horizont was. Gelet op de waarnemingen van profiel 4 lijkt een bodemkundige oorsprong echter aannemelijk.

Ook profielen 5 (Figuur 21) en 7 (Figuur 23) hebben een gelijkaardige opbouw. Onder een dikke antropogene (puinrijke) laag (A) tekent zich een afgetopte aanrijkingshorizont af (B) die in verband kan worden gebracht met een podzolbodem. In de zandige onderliggende bodem, de C-horizont (C), zijn sporen van bodemvormig zichtbaar.

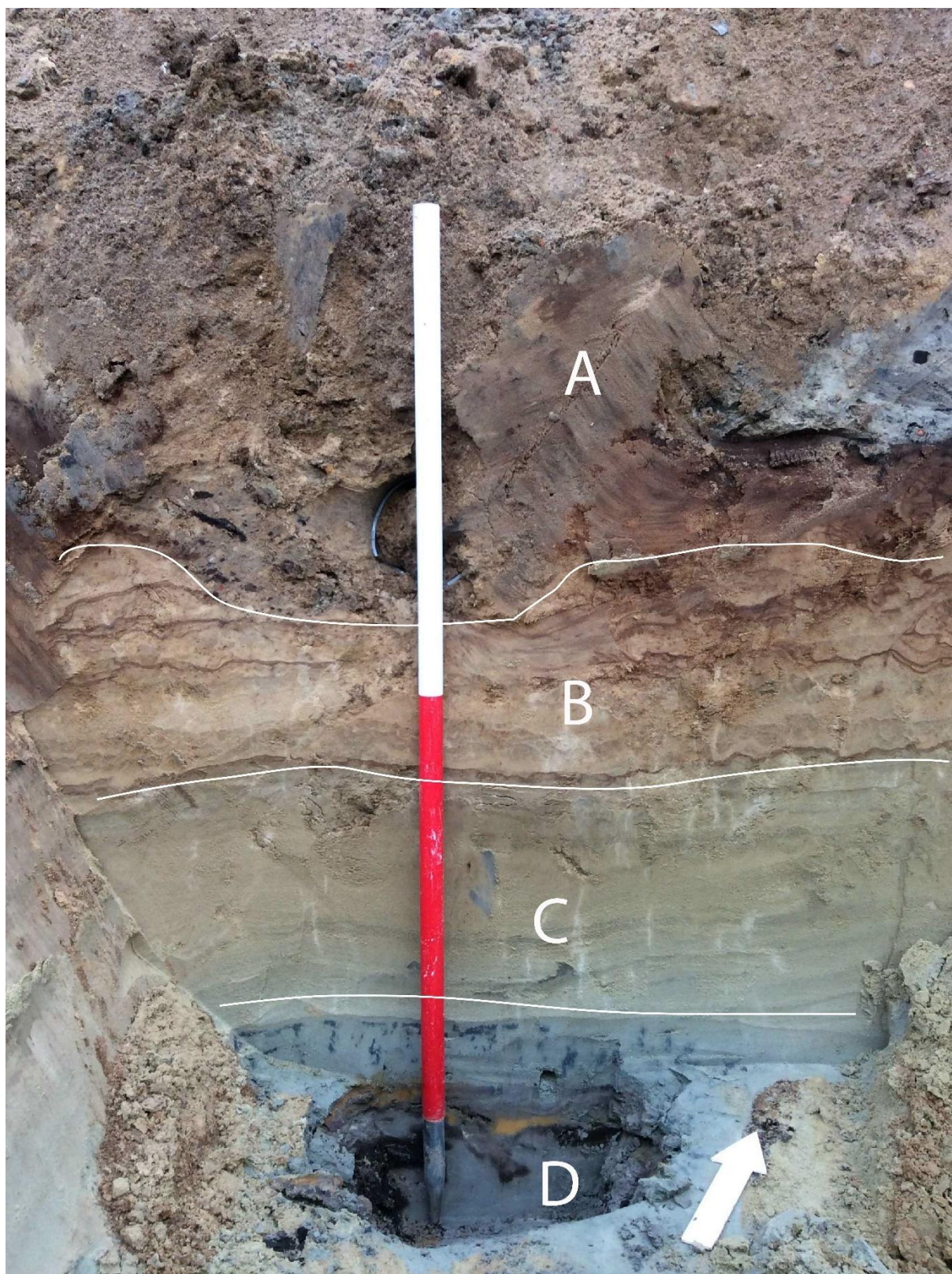
Figuur 16: Situering van de bodemprofielen op het sleuvenplan.

Figuur 17: Profiel 1.

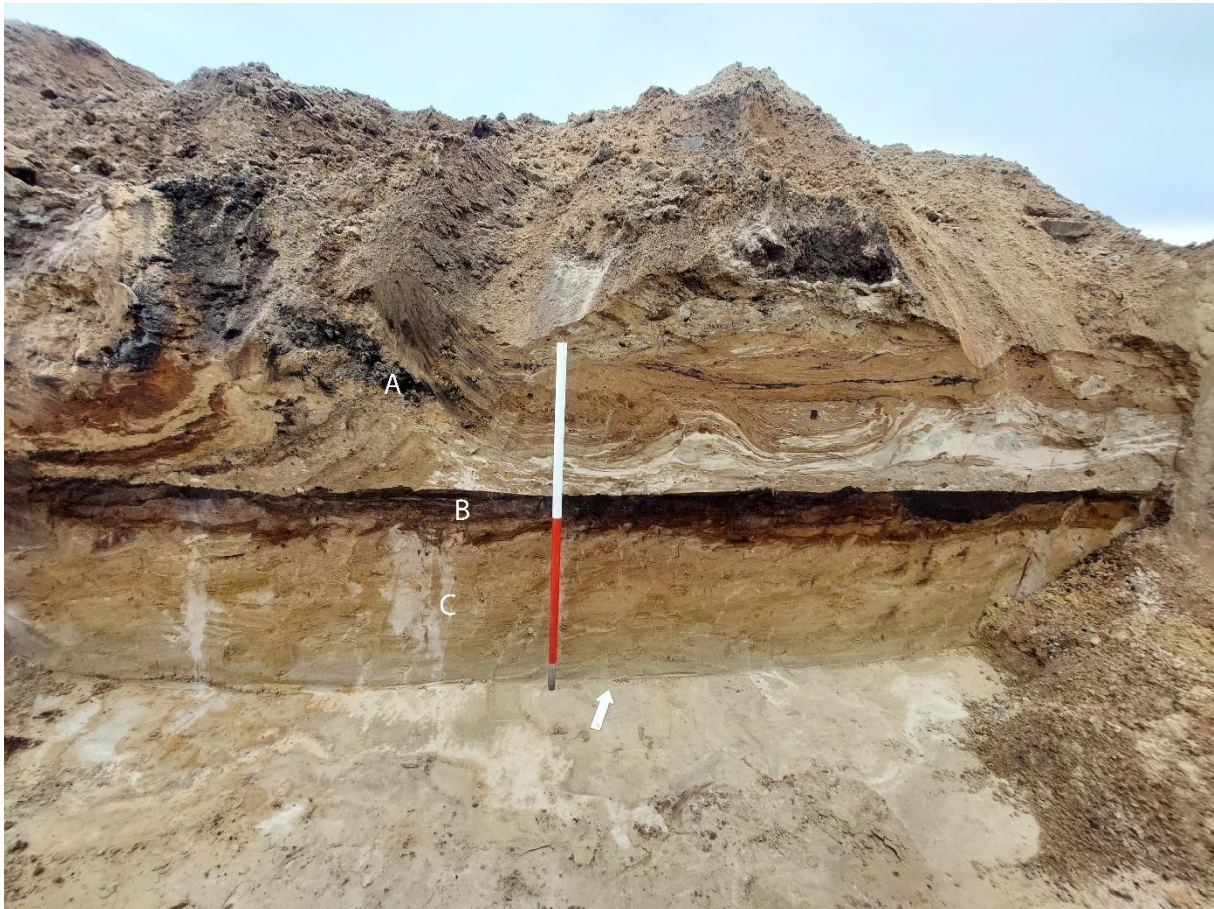
Figuur 18: Profiel 2.

Figuur 19: Profiel 3. De letters verwijzen niet naar de bodemhorizonten maar naar de legende in de tekst (supra).

Figuur 20: Profiel 4.

Figuur 21: Profiel 5. De letters verwijzen niet naar de bodemhorizonten maar naar de legende in de tekst (supra).

Figuur 22: Profiel 6.

Figuur 23: Profiel 7.

3.2.2. Sporen en structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd één spoornummer toegekend (Figuur 24). Daarnaast is ook een sterke verstoringsgraad van de ondergrond vastgesteld. Deze verstoring is vooral vastgesteld in proefsleuven 1 en 2.

Figuur 24: Sporenplan.

Context S1 (Figuur 25) kan geïnterpreteerd worden als een windval. Deze heeft een grijzige kleur en is sterk uitgeloogd. Het spoor heeft een langerekte, wat onregelmatige vorm. In de vulling zijn geen inclusies aanwezig. Omdat dit spoor niet van antropogene oorsprong is, werd het niet verder onderzocht.

Figuur 25: Windval S1 in kijkvenster 1.

3.2.3. Vondsten

Tijdens het onderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.

3.2.4. Stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3.2.5. Conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3.2.6. Interpretatie proefsleuvenonderzoek

Binnen het proefsleuvenonderzoek werd slechts een spoor aangetroffen. Het gaat om een windval. Dergelijke sporen zijn het gevolg van het omwaaien en ontwortelen van een boom en getuigen bijgevolg niet van antropogene activiteiten binnen het projectgebied.

Wel van antropogene oorsprong is de hoge graad aan verstoring die gelinkt kan worden aan de ontwikkeling van het industrieterrein. Deze verstoring kon vastgesteld worden in verschillende geregistreerd bodemprofielen. Plaatselijk kon echter ook nog de onderkant van een B-horizont worden geregistreerd en zijn zelfs resten van een podzolbodem aangetroffen.

Omdat het onderzoek tijdens deze fase 2 echter geen antropogene sporen opleverde kan gesteld worden dat zich geen archeologische vindplaats bevindt binnen dit deel van het projectgebied.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

Tijdens het bureauonderzoek werden verschillende onderzoeksvragen geformuleerd. Hieronder worden ze hernomen en van een antwoord voorzien:⁸

- Zijn er sporen aanwezig?

Er is slechts één spoornummer toegekend.

- Wat is de aard en de datering van de sporen?

Het gaat om een windval, een context die dus van natuurlijke oorsprong is.

- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

Deze windval is vrij goed bewaard.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Niet van toepassing.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Niet van toepassing.

- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?

Niet van toepassing.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

Niet van toepassing.

- Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?

Niet van toepassing.

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

⁸ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/14607>

Niet van toepassing.

- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Er is geen archeologische vindplaats vastgesteld. Bijgevolg kan gesteld worden dat de archeologische waarde van de site verwaarsloosbaar is.

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle

De werken bedreigen potentieel het bodemarchief.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Niet van toepassing.

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

Niet van toepassing.

- ~~• Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:~~
- ~~• Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?~~
- ~~• Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?~~
- ~~• Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?~~
- ~~• Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?~~
- ~~• Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek~~

4. ARCHEOLOGISCHE INTERPRETATIE VAN HET PROJECTGEBIED

4.1. Algemeen interpretatie van het projectgebied

Op basis van de bureaustudie, het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan een uitgebreide archeologische interpretatie worden opgemaakt voor het projectgebied.

Het projectgebied is gelegen aan de Industrieweg en de Ambachtstraat in Beerse, provincie Antwerpen. Voor aanvang van het archeologische terreinonderzoek was het terrein bijna volledig verhard en bebouwd. Aan de Industrieweg 4 was een leegstaande woning gelegen. Zowel aan de Industrieweg als de Ambachtstraat zijn diepliggende loskades gelegen. Het projectgebied is gelegen ten zuiden van het centrum van Beerse. Ca. 300m ten zuiden stroomt de Dekkersvenloop, terwijl de Laakbeek ca. 400m ten oosten stroomt. Het terrein is gelegen op een gradiëntzone tussen het lager gelegen zuiden en het hoger gelegen noorden. Binnen het projectgebied zelf varieert de hoogte tussen +21,1 en +23,0 mTAW. Hierbij is het noorden hoger gelegen en zijn de laagst gelegen gebieden in het zuiden aanwezig. Twee loskades aan de industriegebouwen zijn een stuk lager gelegen dan de omgeving.

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het projectgebied gekarteerd als **Zdg** en **Zcg**. Een **Zdg** bodem is een matig natte zandgrond met duidelijke humus en/of ijzer B-horizont. In de meeste gevallen is de bouwvoor van deze gronden 30-40 cm dik en donkergrijs. Een **Zcg** bodem is een matig droge zandgrond met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. De bodem waarbij de textuur van de bodem bestaat uit een zandgrond met een matig droge grond als draineringsklasse, met duidelijke humus en/of ijzer B horizont. Deze podzoleenheid heeft een grijze bovengrond van wisselende diepte. Dit profiel vertoont een verkitting van de onderste B horizont. De textureel contrasterende substraten vertegenwoordigen de onder Pleistocene afzettingen (klei van de Kempen, grint en zand van Mol), of formaties behorend tot het Diestiaan.

Aan de hand van het landschappelijk bodemonderzoek werd de bodemopbouw binnen het projectgebied geregistreerd. Deze illustreren de hoge graad aan bodemverstoring. Toch kon plaatselijk ook de onderzijde van een B-horizont worden herkend en zijn zelfs resten van een podzolbodem waargenomen.

De proefsleuven leverden geen sporen op van een archeologische vindplaats. Er werd slechts één spoornummer toegekend. Dit bleek een windval.

4.2. Afweging verder archeologisch onderzoek

Het proefsleuvenonderzoek bracht geen relevante archeologische sporen aan het licht. Om die reden wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd en dienen bijgevolg geen bijkomende maatregelen genomen te worden.

5. SAMENVATTING

Naar aanleiding van de geplande werken aan de Industrieweg en de Ambachtstraat in Beerse werd een archeologisch traject opgestart. Dit bestond aanvankelijk uit een bureaustudie (2020B116). Op basis van beschikbare gegevens werd het archeologisch potentieel van het terrein onderzocht in twee fasen. In een eerste fase werd over gegaan tot een landschappelijk bodemonderzoek op het volledige terrein en een proefsleuvenonderzoek op een eerste zone. De rapportage van het landschappelijk bodemonderzoek en deze fase 1 werden destijds samen gepubliceerd.⁹

Tijdens het archeologisch proefsleuvenonderzoek fase 2 werd het volgende waargenomen. In de meeste profielen is een opbouw door middel van een A- en C-horizont vastgesteld. De bovenzijde van deze C-horizont is hierbij altijd afgetopt en bevindt zich op een wisselende diepte (minimaal -25cm en maximaal 100cm onder het maaiveld). De A-horizont wordt steeds gevormd door recent geroerde pakketten en is vaak puinrijk. Plaatselijk is de onderzijde van een B-horizont of een restant van een podzolbodem waargenomen. Ook hier is de oorspronkelijke bodemopbouw echter in belangrijke mate afgetopt.

De herkende bodemsporen beperken zich tot een windval, een context van natuurlijke oorsprong. Als het gevolg van het ontbreken van waardevolle archeologische sporen hoeft dus geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

⁹ Beldé & Mestdagh 2025a-b, geconsulteerd via
<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/34046>

6. BIBLIOGRAFIE

6.1. Literatuur

- Beldé, G. & Mestdag, B. 2025a. Nota Beerse Industrieweg 4. Verslag van resultaten landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuven fase 1. Rapporten Monument Vandekerckhove. (ID 34046 en 2024J165 en 2025D279)
- Beldé, G. & Mestdag, B. 2025b. Nota Beerse Industrieweg 4. Programma van Maatregelen landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuven fase 1. Rapporten Monument Vandekerckhove. (ID 34046 en 2024J165 en 2025D279)
- De Ruiter, C. et al. 2025a. Archeologienota Beerse, Industrieweg 5: Verslag van Resultaten. J. Verrijckt-Rapport 0297. (ID31784 en 2020B116)
- De Ruiter, C., Keersmaekers, E. & Verrijckt, J. 2025b. Archeologienota Beerse, Industrieweg 5: Verslag van Resultaten. J. Verrijckt-Rapport 0297. (ID31784 en 2020B116)
- Keersmaekers, E. & Verrijckt, J. 2020a. Archeologienota Beerse, Industrieweg 5: Verslag van Resultaten. J. Verrijckt-Rapport 0297. (ID14607 en 2020B116)
- Keersmaekers, E. & Verrijckt, J. 2020b. Archeologienota Beerse, Industrieweg 5: Verslag van Resultaten. J. Verrijckt-Rapport 0297. (ID14607 en 2020B116)

6.2. Internetbronnen

- <https://www.dov.vlaanderen.be>
- www.geopunt.be
- www.inventaris.onroenderfgoed.be
- <https://loket.onroenderfgoed.be>
- <https://thesaurus.onroenderfgoed.be>

7. BIJLAGEN

Bijlage 1: Projectgebied en fasering op de luchtfoto

Bijlage 2: Projectgebied en fasering op het GRB (algemeen)

Bijlage 3: Projectgebied en fasering op het GRB (detail)

Bijlage 4: Proefsleuven op het GRB

Bijlage 5: Proefsleuven en hoogtes op het GRB

Bijlage 6: Proefsleuven en profielen op het GRB

Bijlage 7: Sporenplan op het GRB

Bijlage 8: Sporenlijst

Bijlage 9: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcheo.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%22a55e75a7-537e-4063-b9e3-b35b00fda911%22%7D¶meters=%7B%7D>